

منطقه آزاد قشم؛ مقوله اقتصاد و مقوله امنیت ملی

سریعاً مستهلک می‌کند، اجرای این پروژه در آن مقرون به صرفه و صلاح نبوده است.

یکی از اهداف تشکیل مناطق آزاد تجاری-صنعتی جلب سرمایه‌های خارجی عنوان شده بود، اما این هدف تاکنون به میزان ناچیزی تحقق یافته است. مسئولان، این ناکامی و ناکامی‌های دیگر را معلول وجود چند نارسائی در قانون تشکیل مناطق آزاد قلمداد کرده‌اند. عمده نارسائی‌ها از نظر ایشان بدین قرار بوده است:

- شفاف نبودن اختیارات و وظایف مدیران عامل این مناطق در ارتباط با دستگاه‌های اجرائی دیگر
- ابهام و تعارض در قوانین بانکی و پولی
- وضعیت عزل و نصب‌ها در مناطق آزاد (مثلاً رؤسای آموزش و پرورش- راه و ترابری- ثبت احوال و... را چون مناطق دیگر باید مدیران رده‌های بالای همان ادارات عزل و نصب کنند یا مدیرعامل منطقه آزاد)

دولت برای تعیین ضوابطی که این کمبودها و ابهام‌ها را رفع کند لایحه‌ای تسلیم مجلس کرد که با قید یک فوریت در دستور کار کمیسیون امور اقتصادی و دارائی و تعاون قرار گرفت.

لایحه دولت ماده واحده‌ای را تشکیل می‌داد که حذف عباراتی از مواد ۶ و ۱۰ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری-صنعتی-افزودن سه تبصره به ماده ۱۸ (در مورد نظام ارزی مناطق آزاد و مقررات تأسیس و گردش کار بانکهای ایرانی و خارجی در این مناطق) و افزودن ماده‌ای به عنوان ماده ۲۷ در قانون پیش گفته را مدنظر داشت، اما به دلایلی نامعلوم، در جریان رسیدگی به لایحه در کمیسیون مورد جدیدی به این ماده واحده افزوده شد که بعداً در جلسات علنی مجلس مباحث دامنه‌داری را برانگیخت.

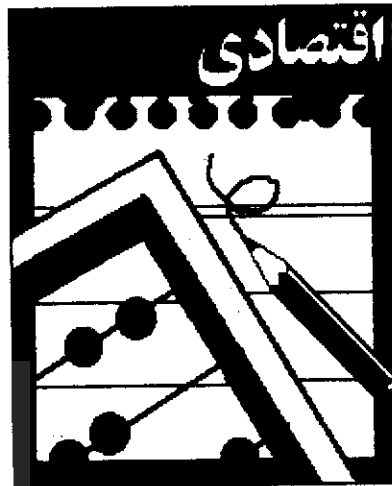
این مبحث به چگونگی تخصیص اراضی قشم برای منطقه آزاد مربوط می‌شد که قبلاً هم مجلس در مورد موقعیت و محل آن حساسیت نشان داده بود. خوانندگان برای آنکه به اهمیت جزیره قشم و دلیل حساسیت نشان دادن عده‌ای از نمایندگان پی‌ببرند باید توجه داشته باشند این جزیره در تنگه هرمز بین بندرعباس و ساحل عمان واقع است. موقعیت استراتژیکی این جزیره موجب شد نمایندگان از تصویب پیشنهادی که در کمیسیون برای

در نقطه مقابل، موافقان مزایائی را که پس از تشکیل این مناطق عاید خواهد شد برمی‌شمردند و وعده‌هایی می‌دادند که حاکی از آن بود یکی از شاه کلیدهایی که می‌تواند دروازه رونق اقتصادی را به روی ما بگشاید و سرمایه‌های خارجی را به اقتصاد ایران جذب کند، تشکیل همین مناطق آزاد تجاری-صنعتی است.

آن قانون به تصویب رسید و چند منطقه آزاد تجاری-صنعتی هم تشکیل شد؛ اما نه تنها آن وعده‌ها تحقق نیافت بلکه مناطق مزبور به مبادی ورود کالاهای لوکس و خروج ارز از کشور تبدیل شدند. سخنان آقای مهندس مرتضی الویری دبیر شورایی مناطق آزاد در جریان یک مصاحبه انتخاباتی که روز ۱۳۷۵/۱/۲۸ منعکس شد گویاترین سند در این مورد است:

«... در مورد مسائل اقتصادی [در ارتباط با مناطق آزاد] باید بگویم ظرف دو-سه سال اخیر تحولی در مناطق آزاد بوجود آمده است. تا سال ۱۳۷۲ مناطق آزاد صرفاً محلی برای ورود کالاهای لوکس و غیرضروری بود... واردات به مناطق آزاد، مخصوصاً کالاهای غیرضروری و لوکس را مضر می‌دانم. اما این مصوبه مجلس است و نمی‌توان جلوی آن را گرفت. همین سخنان نشان می‌دهد در هر حال، و با هر تدبیری که اتخاذ شود مناطق آزاد مبادی ورود کالاهای لوکس و غیرضروری خواهند بود، اگر نه در حجم سالهای قبل از ۱۳۷۲، ولی بهر حال فعلاً مناطق آزاد بیشتر جاذبه وارداتی دارد تا صادراتی و تولیدی. ما با مراجعه به اساستنامه دهها شرکتی که طی همین ماههای اخیر برای فعالیت در مناطق آزاد تشکیل شده است به کجتر موردی برخورد کردیم که نشان دهد این شرکتها با هدف سرمایه‌گذاری در تولید یا صادرات تشکیل شده باشند.

البته در برخی مناطق آزاد تعدادی واحدهای صنعتی با مشارکت سرمایه‌گذاران خارجی در دست اجرا است که همین معدود پروژه‌ها هم از طرف کارشناسان با ایراداتی مواجه شده است. برخی کارشناسان مالی و حقوقی به درصدها و نحوه مشارکت خارجیان ایراد دارند، و برخی دیگر به اصل پروژه‌ها. مثلاً در مورد پروژه آهن اسفنجی جزیره قشم گفته‌اند با توجه به آب و هوای جزیره که تأسیسات صنعتی را

در آخرین روزهای سال ۱۳۷۴ و نیمه اول فروردین سال ۱۳۷۵، همان روزهایی که تب انتخابات دوره‌های اول و دوم پنجمین دوره مجلس شورای اسلامی همه را فرا گرفته بود و توجه کمتر کسی به رویدادهای دیگر جلب می‌شد، یک لایحه حساس و سرنوشت‌ساز در مجلس مورد بررسی قرار گرفت و نهایتاً در جلسه علنی روز سه‌شنبه چهاردهم فروردین ۱۳۷۵ به تصویب رسید.

این لایحه «اصلاح قانون چگونگی اداره مناطق تجاری-صنعتی جمهوری اسلامی» نام داشت و به صورت ماده واحده‌ای از تصویب گذشت.

می‌توان گفت مباحثی که نمایندگان موافق و مخالف این اصلاحیه در دو جلسه علنی (۱۳۷۴/۱۲/۲۳ و ۱۳۷۵/۱/۱۴) مطرح کردند از جمله کارشناسانه‌ترین و دقیق‌ترین مباحثی محسوب می‌شود که در دوره چهارم مجلس قانونگذاری جمهوری اسلامی پیرامون این گونه لوایح در گرفت.

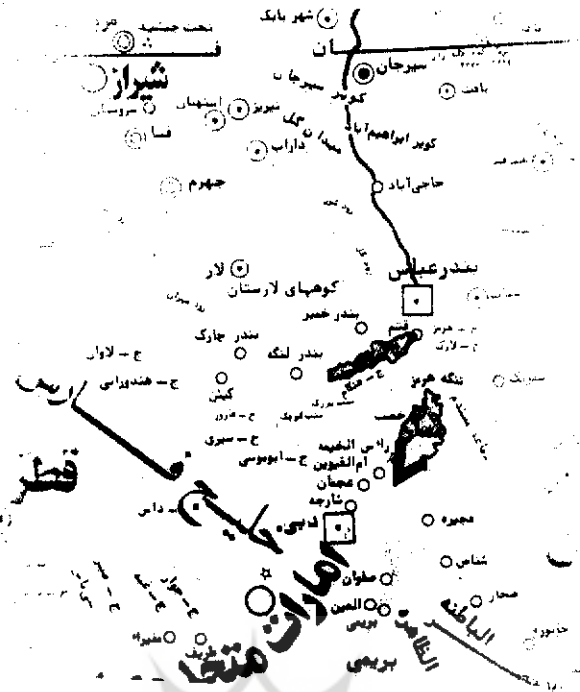
قانون اصلی چگونگی اداره مناطق تجاری-صنعتی به نوبه خود مباحث فراگیری را برانگیخت که دامنه آن تا مطبوعات تخصصی و عام نیز گسترش یافت و ماههای متوالی هم ادامه داشت، موافقین و مخالفین در آن مباحث به مغایرت موادی از این قانون با قانون اساسی استناد می‌کردند، تشکیل این مناطق را مغایر با اصل حاکمیت ملی می‌دانستند، و معتقد بودند وجود این مناطق می‌تواند مغزی باشد برای واردات بی‌رویه کالا-خروج ارز و...

تغییر مصوبه قبلی در مورد جایگاه ۳۰۰ کیلومتر مربعی منطقه آزاد در این جزیره ارائه شده بود خودداری کنند، اما دلایل و مستنداتی که برای ابراز این مخالفت ابراز شد می‌تواند ذهن را متوجه یک نکته اساسی در ارتباط با امنیت ملی در مورد سایر مناطق آزاد کند. اگر این دلایل و مستندات منطبق با واقعیات هستند، می‌توانند در مورد سایر مناطق آزاد نیز مصداق داشته باشند، منتهی با شدت و ضعف کمتری که ناشی از مقایسه موقعیت ویژه استراتژیک قشم با موقعیت آنها می‌شود. سایر مناطق (مثلاً کیش) گرچه از لحاظ استراتژیک اهمیت کمتری دارند اما می‌توانند شامل همان استدلال‌هایی شوند که مخالفان برای مصلحت نبودن اختصاص کل جزیره قشم یا محیط پیرامونی آن به منطقه آزاد ارائه کردند.

از مسائل بانکی تا بحث سرزمین

مذاکرات پیرامون این لایحه از صورت مذاکرات جلسات ۲۰۸ و ۴۰۹ چهارمین دوره مجلس شورای اسلامی (اسفند ۷۴ و فروردین ۷۵) نقل شده است. در این نقل، فقط برخی مطالب بی‌اهمیت و یا غیرمرتبط با موضوع گزارش حذف شده است.

ابتدا آقای محمدرضا باهنر مخبر کمیسیون امور اقتصادی و دارایی و تعاون توضیحاتی در مورد لایحه تقدیمی دولت، گردشکار آن در کمیسیون مربوطه و لزوم تصویب آن ارائه کرد و سپس توضیح داد: ... این سه موردی بود که دولت طی یک لایحه به مجلس تقدیم کرد برای اصلاح این موارد. یک مورد هم در مجلس اضافه شد و در کمیسیون بحث شد. موضوع باز همان وسعت (۳۰۰) کیلومتر بود که یادتان هست، اول دولت لایحه‌ای داده بود که کل جزیره (جزیره قشم) تبدیل بشود به منطقه آزاد، بعد در مجلس بحثهایی شد، صحبتهایی شد، گفتند کل جزیره مصلحت نیست، محدودش کردند به (۳۰۰) کیلومتر، بعد دولت باز یک اصلاحیه فرستاد که این منطقه را افزایش بدهد که باز کلیات آن افزایش در مجلس رأی نیابرد و الان بحثی که هست می‌گویند لااقل این (۳۰۰) کیلومتری را که قرار است ما در جزیره قشم به عنوان به اصطلاح منطقه آزاد در نظر بگیریم اجازه بدهید این (۳۰۰) کیلومتر به هم پیوسته باشد اما نقشه آن

جزیره قشم- تنگه هرمز و موقعیت استراتژیک آنها

عرض تنگه هرمز حدود ۲۶ مایل دریائی (حدود ۵۰ کیلومتر) و طول آن به تقریب ۱۶/۵ مایل است. کوتاهترین فاصله موجود میان جزایر ایرانی و سلطان نشین عمان ۲۰/۷۵ مایل است.

وجود جزایر کوچک و بزرگ متعددی در بخش میانی تنگه هرمز موجود است. مسئله پیچیده متعددی در زمینه‌های مختلف شده که از لحاظ بین‌المللی نحوه تردد کشتی‌های کشورهای خارجی را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد.

حدود سی جزیره در شمال و شمال غربی تنگه هرمز به عنوان مجمع‌الجزایر پاشنه و مجمع‌الجزایر پستانه قرار دارند که مهم‌ترین آنها عبارتند از: هرمز، لارک، قشم، هنگام، قنپ بزرگ و کوچک، ابوموسی، سیری، فارو، پنی فارو، کیش.

کنونسیون ۱۹۵۸ دولتهای ساحلی را ملزم به ایجاد حریم‌های امنیتی در اطراف تأسیساتی که برای عملیات حفاری و استخراج منابع زیرزمینی (صنعتاً نفت و گاز) احداث می‌شود، کرده است. براساس بند سه ماده پنجم این کنوانسیون، حریم‌های امنیتی مذکور ممکن است از نقاط واقع در حاشیه خارجی دستگاهها و تأسیسات مزبور تا فاصله ۵۰۰ متری پیرامون آنها امتداد یابد. به علاوه این تأسیسات یا حریم‌های امنیتی اطراف آنها نباید بطوری بنا شوند که در نحوه استفاده از خطوط دریائی، که به منظور دریانوردی شناخته شده‌اند، خللی وارد آید.

با عنایت به مطالب فوق و با توجه به حداکثر وسعت آبهای آزاد در باریکترین محل تنگه که کمی بیش از دو مایل دریایی است ایجاد دو پاسه دستگاه تأسیسات نفتی در تنگه هرمز بدون شک می‌تواند این آبراه را مسدود، یا حداقل تصادفات دریائی متعددی را موجب گردد.

جزیره قشم ۱۵۰۰ کیلومتر مربع وسعت دارد. نزدیکترین فاصله این جزیره با ساحل اصلی ایران ۲۵۰۰ متر است. که با یک پل قابل ارتباط زمینی است. همه کارشناسان بی‌نظر در این نکته متفق‌الرأی هستند که جزایر هرمز-قشم-ابوموسی و تنبها مجموعه‌ای استراتژیک را تشکیل می‌دهند که می‌توان آن را داخلی‌ترین حریم امنیتی ایران قلمداد کرد.

با این اوصاف، حق نیست در تصمیم‌گیری برای این جزایر، خصوصاً قشم، مصالح استراتژیک مقدم بر منافع اقتصادی ارزیابی شود؟

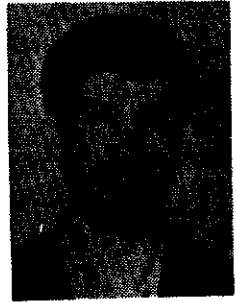
در تهیه این شرح، اطلاعات ارائه شده در کتاب «روزهای حفری تنگه‌های بین‌المللی» نوشته مصطفی دولتیار مورد استفاده قرار گرفته است.

گوشه جزیره متراکم و متمرکز نشود که البته استدلالهایی دارند که ما الان تأسیسات زیربنایی مان اگر بخواهد بهم وصل بشود بیش از (۵۰۰) کیلومتر می‌شود. امکان احداث تأسیسات جدید در جاهایی وجود دارد و مقرون به صرفه است که اگر ما بخواهیم یک نقطه متمرکز و متراکم (۳۰۰) کیلومتری داشته باشیم، آن به اصطلاح استفاده‌ها و از مزیت‌های استراتژی زمین‌های موجود، نمی‌توانیم از آن استفاده بکنیم و قس علیهذا، این قبیل مسائل هم وجود دارد که در مجموع بحثها اینطوری است.

آقای حسن کامران (نماینده اصفهان) به عنوان مخالف گفت: باعث تأسف بنده است که این لایحه زمانی که خواستند یک فوریتش را از مجلس رأی بگیرند فقط بحث مسائل بانکی بود. اما بعداً بحث سرزمین هم اضافه شد. بحث سرزمین را ستاد کل نیروهای مسلح حسابیت دارد و تعجب من از کمیسیون اقتصاد و دارایی این است که چطور به این حساسیت پاسخ نداد. البته این حساسیت هم روشن بود، بدلیل اینکه هم در سال ۷۲ و هم در سال ۷۳ ستاد کل با طبقه‌بندی بالا بخود مجلس توضیحاتی داد. هم به ریاست محترم مجلس نوشتند، هم به کمیسیون امور دفاعی نوشتند که این حساسیت سرزمینی چیست؟ ولی کمیسیون اقتصاد و دارایی از ستاد کل دعوت نکرد که حداقل حالا که می‌خواهد چیزی به این لایحه اضافه کند و یک بحث مهم و یک بحث استراتژیک است، نظر اینها را بخواهد. چون نظرخواهی که اشکال ندارد.

در بند «ب» اصولاً مطرح شده که این (۳۰۰) کیلومتر که در شمال شرقی جزیره بوده و ضمناً پیوسته بوده در اختیار هیأت دولت باشد. اتفاقاً این بحثها قبلاً هم در مجلس صورت گرفت و باز وقت مجلس دارد روی این قضیه گرفته می‌شود. یعنی چند بار مصوب شده باز دوباره این مطرح شده. یکبار در همان جا مطرح بود در اختیار هیأت دولت قرار بگیرد، هیأت دولت ستاد کل نیست حتی بالاتر از این انجام شد. اگر خاطر مبارک خانمها و آقایان باشد در دستور قبلی شورای امنیت ملی مطرح شد که این محدوده را شورای امنیت ملی مطرح کند. شما مستحضرد که شورای امنیت ملی باز مسائل

مهم را به عرض می‌رساند. ولی در عین حال مقرر شد که ستاد کل نظر بدهد. یعنی شما این شکل را تصور بفرمایید. یعنی نه هیأت دولت پذیرفته شد، نه شورای امنیت ملی پذیرفته شد بلکه ستاد کل. حالا چرا ستاد کل بدلیل اینکه در اینجا حیات ملی مطرح است. یعنی

محدودتر باشد

لازم بود که راجع به حیات ملی که متفاوت با منافع ملی است، این بحث سرزمین انجام بشود. چون خود قشم چند پوزه دارد و هر پوزه‌اش حائز اهمیت است، هم پوزه شرقی، هم جنوب شرقی، هم پوزه غربی و هم پوزه جنوب غربی. علت اهمیتش هم از تباطی است که با تنگه هرمز دارد و نقاط مهمی هم دارد، فرض بفرمایید شیب دراز، یک نقطه مهم تاکتیکی است، ما براحتی نمی‌توانیم بیاییم بعنوان منطقه آزاد بگوییم (۳۰۰) کیلومتر شما هر جا دوست دارید انتخاب کنید و هیأت دولت هم بیاید این نقشه را تصویب کند. اینجا سؤال این است که می‌گوید اینها کارشناس نظامی هستند یا کمیسیون اقتصاد و دارایی؟ می‌گوید کارشناس نظامی بودند. حداقل کمیسیونهای تخصصی مجلس می‌توانند مشاوره بطلبند. کمیسیون اقتصاد و دارایی هم بهتر بود که از مشاورین نظامی استفاده می‌کرد، حال که این پوزه‌ها مطرح است و یک جنبه فرماندهی دارد چه باید کرد؟ شما خودتان به اهمیت تنگ بزرگ واقفید، تنگ کوچک و ابوموسی همینطور. خیلی از اختلافات منطقه‌ای ما بحث سرزمین است. بحث چیز دیگری که نداریم. یعنی در واقع اگر دشمن هم، اگر آمریکاها در منطقه حضور پیدا می‌کنند بخاطر مقام جزیره است و مالکیت جزیره. اگر یک جزیره‌ای مقام نداشته باشد و مالکیتش مهم نباشد که سالی به انتشاء موضوع است. کما اینکه به بعضی از جزایرمان اصولاً کسی طمع ندارد. اگر گاه و بیگاه نسبت به یک جزیره‌ای طمع می‌شود بخاطر مقامش است. سؤال این است که این مقام را کدام سرزمین دارد؟ خود قشم دارد، چرا؟ چون (۲/۵) برابر بحرین وسعت دارد. شما می‌دانید که بحرین یک کشور است. ولی چون در دل آب یک سرزمینی است و گلوگاهی برای عربستان است خیلی اهمیت دارد. دشمن هم روی آن حساسیت دارد. کما اینکه جنگ‌افزارهایش هم افزایش پیدا می‌کند. ما بیاییم

راجع به قشم این تصور را بکنیم، ما در این مجلس گاهی بحث قنس را می‌کنیم یا بحث بانک را می‌کنیم یا یکسری کارهای اجرایی. اصل قضیه و ریشه قضیه را اصلاً فراموش می‌کنیم که این جزیره‌ای که ما می‌خواهیم نسبت به آن عمل بکنیم در چه رده‌ای قرار دارد. یعنی ما در دنیا، در اقیانوسها حتی مثل اطلس، آرام جزایر رده‌بندی هستند و نسبت به آن پایگاههای نظامی هم هست. شما هر جزیره‌ای را که ببینید پایگاه نظامی دارد، چه شرقی، چه غربی، شرق که فرو پاشید ولی همان چیزهایی که باقیمانده و چه غربی‌ها در این قضیه این مقام مطرح است. لذا ما در رابطه با اقیانوس آرام مهمترین جزیره‌مان جزیره قشم است. به همین دلیل هم در واقع شاخک عملیاتی خلیج فارس که یکی از شاخکهای مهم اقیانوس آرام است قشم سر پل است و از نظر تحدید هم نسبت به بندرعباس و نسبت به محور کرمان- بندرعباس خودش یک حالت معنی داری دارد. پس چرا ما بیاییم یک کار مهم را که مربوط به حیات ملی ما است و کلی مکاتبات شده،

تجدید نظر

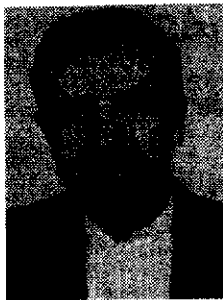
یعنی ستاد کل آمده چند بار به عرض رساندند، بعد پاسخ گرفتند و کاملاً در این مجلس بحث شده، در کمیسیون خاص مطرح شده، در همان کمیسیون خاص باز شورای محترم نگاهبان برگرداندند، مکاتبات آن پیش من هست. بخاطر اینکه چرا این تدبیر را اجرا نکرده‌اند. خود اجرای تدبیر هم بارها ستاد کل در مکاتباتش آورده، رسماً هم به مجلس مطرح کرده، یعنی چگونه می‌شود که روشن‌تر از این تدبیر باشد؟ این است که کمیسیون اقتصاد و دارایی حداقل بایستی از این کارشناسان نظامی دعوت می‌کرد، حداقل باید نظر ستاد کل را می‌خواست. خوب، ما چه شکلی بیاییم این صورت مسأله را که دیگران باید پاسخ بدهند، دیگران باید راه حل ارائه بدهند، چون صرفاً جنبه اقتصادی و جنبه بازرگانی ندارد...

من به این دلایل علمی و فنی که عرض کردم، صلاح نیست که ما بیاییم بند «ب» را در اختیار هیأت دولت قرار بدهیم و اصولاً آنچه که مسؤلیت مربوط به دیگران است و مربوط به ستاد کل است فراموش کنیم.

سپس آقای عباس عباسی (نماینده بندرعباس) در

موافقت با موضوع گفت: دولت در برنامه اول تبصره‌ای آورد تحت عنوان تأسیس مناطق آزاد مجلس هم به دولت اجازه داد سه نقطه منطقه آزاد تأسیس بکند. از این سه نقطه یکی قشم، چابهار و کیش بود که دولت تصویب کرد. دو جا مشکل دارند هم قشم و هم چابهار. بدلیل این که اول قشم به عنوان کل جزیره بود که هم مردم تکلیفشان را می‌دانستند و هم دولت. وقتی (۳۰۰) کیلومتر شد، نه مردم می‌دانند کجا است و نه دولت. همچنین چابهار، شهر چابهار که در دل منطقه آزاد است می‌گویند باید مستثنی باشد و جزو منطقه آزاد نباشد مردم آنجا می‌روند خرید می‌کنند می‌گویند شما حق ندارید. مردم از جای دیگری به چابهار می‌روند می‌گویند اینجا جزو منطقه آزاد نیست. در دسر بزرگی برای مردم چابهار و قشم است. این از نظر منطقه و محل.

از طرفی از نظر سوق‌الجیشی که آقایان گفتند بارها گفته شده، صحبت شده من نمی‌دانم آقای دکتر کامران اصلاً این جنگ عراق و آمریکا را هم از یاد برده‌اند؟ که تقریباً آخرین جنگ در منطقه بود. بابا! دیگر جنگ تن به تن نیست، جنگ پیاده نظام نیست، جنگ سرنیزه نیست، جنگ تیر و کمان نیست، جنگ (۱۰) کیلومتر فاصله نیست، جنگ (۱۰۰ و ۵۰۰) کیلومتر فاصله نیست. ای مسلمانان! عراق را از دریای سرخ زدند، این چه وضعی است که می‌گوییم استراتژیک... درست است، هیچ کس نمی‌خواهد کشورش را خدای ناخواسته تجزیه بکند. عراق را از دریای سرخ زدند نه از بصره، نه از کویت، نه از عربستان و سایر نقاط وقتی برایشان جنگی در بگیرد، از جزیره که شروع نمی‌شود، اطراف جزیره هم ما جزایر داریم، هنگام، لارک، هرمز، تنب بزرگ داریم، شمال جزیره هم بندرعباس است و بندر خمیر است و نهایتش هم بندر لنگه است. از نظر امنیتی تأمین است

مجلسی دیگری

و مردم از دردسر خارج هستند.

پوستین حسن صباح و حصار الموت

آقای سید محسن یحیوی (نماینده تهران) مخالف:

توجه برادران و خواهران و همکاران عزیز خودم

را به چند نکته جلب می‌کنم: مسأله مناطق آزاد و بویژه منطقه آزاد قشم چند بار در مجلس مورد بررسی قرار گرفته. یکی از مهمترین مسائلی که مورد توجه نمایندگان محترم بود با حساسیتی که نیروهای مسلح و امنیت ملی در مورد موقعیت سوق‌الجیشی جزیره قشم داشتند نحوه گسترش منطقه آزاد به کل جزیره است. در شروع پیشنهاد این بود که کل جزیره جزو منطقه آزاد باشد. مجلس محترم تصویب کرد (بعد از بررسی‌های عدیده) که این به صلاح کشور نیست، ما به گونه‌ای جزیره‌ای به این وسعت و در دهنه خلیج فارس، این شرایط منطقه آزاد را بصورت کامل در آن پیاده نکنیم و تصمیم گرفته شد که فقط (۳۰۰) کیلومتر مربع از این جزیره در اختیار قرار گرفته بشود و این (۳۰۰) کیلومتر مربع در مقابل بعضی از مناطق آزاد جهان که پیشرفت داشته‌اند و بیش از (۸) کیلومتر مربع مساحت‌شان نیست منطقه وسیع و بسیار بزرگی است که همه گونه فعالیتی را می‌شود در آن انجام داد. آقایان با این دلیل که این منطقه کم است، سنگلاخ است و سایر مسائل دیگری که هست، آمدند پیشنهادی آوردند فرض بفرمایید به مقدار بیشتری حتی (۶۰۰) کیلومتر مربع پیشنهاد شد و هنوز مدت زیادی از رد آن

پیشنهاد نگذشته و مجلس محترم مجدداً تصویب کرد که این همان (۳۰۰) کیلومتر باشد. خوب، آقایان آمدند و طرحی دیگر امروز به ما ارائه دادند که اصلاً جزو لایحه دولت نیست. لایحه دولت آمده بکسری مشکلات اقتصادی و اداری را مطرح کرده و حق هم هست. یک کار جدید دارد شروع می‌شود، تجربه نشده است و این در حین عمل به مشکلاتی برخورد می‌کند که ما بایستی سریعاً به آن مشکلات برسیم که کار اداره منطقه آزاد با کندی برخورد نکند و حق هم این بود و اینجا آوردند و فوریتش با همین دیدی که نمایندگان محترم داشتند تصویب شد و امروز دارد به شور گذاشته می‌شود. ولی اینها در کمیسیون بخشی را هم به این اضافه کردند و آن هم بخشی را که آقای کامران به آن اشاره کرد. بند «ب» قانون اصلی را آمدند اصلاح کردند. ببینید برادران! من نمی‌دانم گزارش خدمتان هست یا نه، ولی عزیزان و سروران داستان حسن صباح را شنیده‌اند، حسن صباح موقمی که می‌خواست وارد قلعه الموت بشود به او گفتند به اندازه یک پوستین زیر پا بیشتر نمی‌خواهم. بعد آمد پوستین را بصورت نوارهای پارکی در دور تمام قلعه چید و

گفت خیلی خوب، تمام منطقه محصور بین این قلعه هم مال من است. شما بیایید نقشه را ببینید آمدند این (۳۰۰) کیلومتر را بصورت یک نوار پارکی دور تا دور وسط جزیره را گردانده‌اند و برده‌اند در مناطقی که محل اسکان است، بخش، روستا همه را در لبه این مرز آورده‌اند و بعد گفتند خیلی خوب، زمینهای مال ما نیست. آخر کدام منطقه است که این را بپذیرد و تازه تبدیلیش کرده‌اند به شش بخش کاملاً مجزا از همدیگر. یعنی آن بخشهایش را که به عنوان منطقه غیرمشمول منطقه آزاد گذاشتند، پنج قسمت است که ارتباط با هم ندارد. یعنی بخاطر اینکه این قسمت به هم ارتباط بکند بایستی از منطقه‌ای که به عنوان منطقه آزاد هاشور زده‌اند استفاده بکنند. این یعنی به نوعی دیگر پیشنهادهایی را که شما رد کردید به نوعی دیگر می‌خواهند با یک عبارت، منتها با دقت روی نقشه به خورد مجلس بدهند. به اعتقاد بنده این اهانت به مجلس هم هست. البته یک عده نظر داده‌اند، من با برادرانی که عضو کمیسیون هستند صحبت کردم، فرمودند که اصلاً یک چنین نقشه‌ای آنجا مطرح نشده، شاید در حضور آن برادران مطرح نشده. ولی این کاری که دارند می‌کنند به اعتقاد بنده بایستی ما به آن

C.F.Z
سازمان منطقه آزاد
تجاری-صنعتی چابهار

واردات مواد اولیه و قطعات با حداقل تشریفات

از

منطقه تجاری-صنعتی چابهار

مزیتی ارزنده در حمایت از صنایع و تولیدکنندگان

متقاضیان می‌توانند جهت اخذ مجوز به نشانی تهران، خیابان ولیعصر، بالاتر از میرداماد، بلوار شهید هرمز ستاری، پلاک ۱۵ (واحد بازرگانی) مراجعه و یا با شماره تلفنهای ۲۲۷۱۴۴۴ - ۲۲۷۱۳۰۳ - ۲۲۷۶۷۶۸ - ۲۲۷۶۷۸۰ و فاکس شماره ۲۲۲۲۹۰۳ تماس حاصل نمایند.

روابط عمومی و امور بین‌الملل
سازمان منطقه آزاد تجاری-صنعتی چابهار

رای ندهیم، به کمیسیون برگردد، مجدداً بررسی بشود و به مجلس ارجاع بشود و همانطور هم که آقای کامران اشاره داشتند این را با توجه به اینکه نیروهای مسلح حتماً روی آن نظر داشت با حضور آنها یا لااقل اگر کمیسیون اصلی است، به عنوان کمیسیون فرعی فرستاده بشود، نظر داده شود و بعد اینجا برای بحث آورده شود. حالا اگر برادران رأی شان بر این قرار گرفته کلیت را تصویب بکنند، بعد وقتی که وارد مواد شدیم پیشنهادهایی هست که قطعاً در آنجا مطرح خواهند شد و ان شاءالله آن چیزی که از اینجا بیرون می‌رود نه ناقص تصمیمات قبلی نمایندگان محترم و مجلس شورای اسلامی باشد و نه خدای نکرده آن مسائل امنیتی که اشاره می‌شود داشته باشد. من از آقای عباسی تعجب می‌کنم که می‌فرمایند که الان جنگ بصورت موشکی و از راه دور هست و صحبت جزیره و محدوده و این حرفها را نکنیم! پس بفرمایید ما حضورمان را از خلیج

فارس بیرون بکشیم برای اینکه از آمریکا ما را راحت می‌توانند با موشکها تحت حمله قرار بدهند. نه عزیز دلم ما مرزهایی را که می‌توانیم با دست حفظ بکنیم... چون هر جنگی یک هزینه‌ای دارد بطور قطع آنها موشکهای دور پرواز و حمله‌های از دور را برای کاری که دسترسی نزدیک به آن هست بکار نمی‌برند هم انعکاس جهانی دارد، هم هزینه‌ها و انعکاس محلی برای کشور دارد و تلفاتی که هست. بنابراین ما نمی‌آییم با دست خودمان حصارهایمان را بشکنیم و بگوییم دشمن! تو که می‌توانی از (۱۰) کیلومتری ما را هدف قرار بدهی بفرمایید این مرز و محدوده ما در اختیار شما است.

آقای محمدمهدی رهبری اسلشی (نماینده رودسر) در موافقت با این قسمت لایحه گفت: خوشبختانه مخالفین محترم در مورد موارد متعددی که در این لایحه آمده مشکلی نداشتند و هم تأیید کردند. فقط یک مورد مساحت زمین است که برای جزیره قشم در نظر گرفتند آن را اشکال گرفتند. بنظرم یک اشتباهی شده و اینکه ما کلمه مناطق آزاد را مترادف با این می‌دانیم که حاکمیت نظام جمهوری اسلامی در آنجا شاید مثلاً یک مقداری کم رنگ است و آنجا ما حاکمیت کاملی نداریم. اگر به منطقه آزاد تبدیل بشود بعد دیگر نمی‌توانیم آنجا کاری انجام بدهیم. در رابطه با قانونی که مناطق آزاد می‌گوید، هم ما تصویب کردیم هم کل مجلس حق ندارد یک وجب از خاک این مملکت و وضعیت تعلق آن را به جمهوری اسلامی ایران متزلزل کند.

در رابطه با آنچه که نظر است ما می‌گوییم در بعضی از مناطق مملکت مان یک استعدادهای و یک پتانسیلهایی وجود دارد که از این استعدادهای بخوبی استفاده نمی‌شود. در بعضی از کشورها همان کشورهایی که نامبرده شده مثل دویس، سنگاپور ظرفیت کاری‌شان خیلی کمتر است یعنی استعداد زمین‌شان خیلی محدودتر است میلیاردها دلار دارند

آقای یحیوی: طرحی که برای گسترش منطقه آزاد در قشم ارائه شده یادآور حکایت پوستین حسن صباح و قلعه الموت است.

استفاده می‌برند، ما چرا باید از امکانات خودمان استفاده نبریم؟

در رابطه با جزیره قشم، هیأت محترم دولت گفت آقا! اگر کل این جزیره هم تعلق بگیرد به مناطق آزاد چون آنجا همه حاکمیت نظامی، اداری، قضایی همه مال ماست منتها یک موقعیتی دارد، اگر آنجا قرار بشود منطقه آزاد بشود ما هم می‌توانیم استفاده‌های بیشتری برای مملکت فراهم کنیم. برخلاف آنچه که برادرمان جناب آقای مهندس یحیوی می‌فرمایند یک تعداد اکثریت قابل توجهی از مجلس به کل جزیره‌ای که منطقه آزاد باشد رأی دادند منتها اکثریت با آنطرف بود. الان هم ما در ارتباط با این (۳۰۰) کیلومتر توافق کردیم منتها ما گفتیم شمال شرقی، دولت محترم می‌گوید اگر با قید این شمال شرقی بگویید، آنجا وضعیت زمین یک جور است که نمی‌شود از آن استفاده کرد. بعضی از تجهیزاتی هم که دولت محترم در آنجا بنا کرده و سرمایه گذاری نموده نمی‌شود از آن بهره‌برداری کرد. یک پل زده از جزیره قشم به بندرعباس، آن پل در محدوده نیست و نمی‌شود از آن استفاده کرد. این راهم گذاشتیم برای هیأت محترم دولت که این محدوده در همان حدی که مجلس محترم گذاشته، آن قید شمال شرقی را نداشته باشد ولی فراتر از آن حد (۳۰۰) کیلومتر نباشد.

من یکبار دیگر هم اینجا عرض کنم، همه آن چیزی که برای غیر مناطق آزاد مقرراتش نافذ است در منطقه آزاد هم نافذ است. الا اینکه مسائل اقتصادی خاصی که می‌تواند در منطقه آزاد صورت بگیرد آنجا

در مسائل اقتصادی در مسائل سرمایه گذاری در اینکه ورود و خروج بعضی از افرادی که بتوانند آنجا سرمایه گذاری کنند آنجا را آزاد گذاشتیم. والا همه مسائل برای مملکت خودمان است و آنجا مدیریت و اداره‌اش از لحاظ نظامی، قضایی همه در اختیار دولت است، هیچ جای نگرانی نیست و اگر یک موقع خدای ناکرده ما ببینیم یک وجب از خاکمان در حالتی است که ممکن است مورد سوء استفاده دشمن قرار گرفته، همین قانونگذاری که الان ما داریم می‌کنیم همان موقع می‌توانیم کنترل کنیم. اینکه برادران بعضی‌ها احساس نگرانی می‌کنند حدس من این است که از روی دلسوزی می‌کنند ولی ما می‌خواهیم آیا منطقه آزاد داشته باشیم یا نداشته باشیم. آنچه که دولت محترم می‌گویند، مسؤلین دلسوز منطقه می‌گویند، می‌گویند این محدوده‌ای که شما گذاشته‌اید یعنی این کار را نکنیم، شما این مصاحبه برادرمان را تازگی شنیدید (۴) میلیارد دلار می‌خواهد آنجا سرمایه گذاری شود. اگر قرار است این سرمایه گذاری‌ها انجام بشود و بعد بهره‌وری نداشته باشد برای مملکت چیزی نیست.

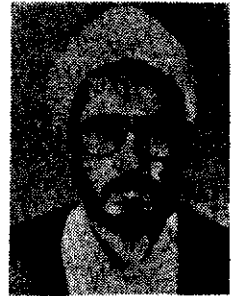
نهایتاً عرض من این است که در سایر موارد همه الحمدلله موافقت کردند در این مورد هم نظر مجلس اینطوری نبود که ما مثلاً بخواهیم یک سنگی بیندازیم و اصلاً جلو منطقه آزاد را بگیریم. آنچه که گفته می‌شود در این (۳۰۰) کیلومتری که قرار است هیأت محترم دولت محدوده آن را معین کند فقط برای تسهیل کار امور مربوط به منطقه آزاد است.

گوشت قربانی...

آقای محمد هادی عبدخدایی (نماینده مشهد) مخالف:

من خیلی متأسفم از اینکه این لایحه‌ای که بسیار اهمیت دارد و بستگی کامل با استقلال کشور دارد در یک چنین وقتی بصورت یک فوریته مطرح می‌شود. من تقاضا دارم برادران و خواهران عزیز توجه داشته باشند، طوری نشود که آیندگان بیایند و علیه ما صحبت کنند، این در ارتباط با استقلال کشور هست. چند مرتبه هم به مجلس شورای اسلامی آمده و مجلس شورای اسلامی روی محدودیت بافشاری کرده. این را عزیزان توجه داشته باشند، استعمار معمولاً بوسیله سوپ و سانک نمی‌آید از طریق شرکتهای خارجی وارد می‌شود. ما فراموش نکنیم، من در گذشته هم گفتم شرکت هند شرقی که توسط انگلیسی‌ها در هندوستان تأسیس شد و سالها هند را زیر چکمه‌های انگلیس کشید بصورت شرکت تجاری

بود. در همین کشور، در جنوب، پرتغالیها وقتی که آمدند و با اینکه انگلیسی‌ها آمدند، عمده بعنوان تجارت بود، از طریق تجارت وارد می‌شوند و بعد پدر یک ملتی را درمی‌آورند. شرکت ملی نفت، سابقاً در اختیار انگلستان بود، بعنوان تجارت بود. من

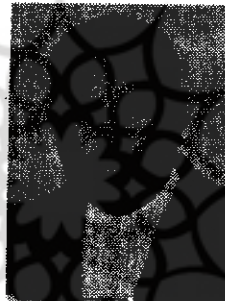
ولی محمد صادق

نمی‌خواهم بگویم برادران عزیزی که این را پیشنهاد کردند نظر سوتی دارند، نه، آینده را توجه ندارند ما بایستی همین الان بخوانیم بصورت... شما نگاه کنید همین الان در چیزی که منتشر شده است فهرست شرکتها و کارخانجات خارجی در حال مذاکره و یا دارای قرارداد سرمایه‌گذاری و مشارکت در مناطق آزاد، شرکت هندی هست، شرکت چینی هست، شرکت فرانسوی هست، شرکت چک واسلواکی هست، شرکت کانادایی، هلندی، سنگاپوری و همینطور استرالیایی، ایتالیایی و پاکستانی. شما می‌خواهید قرارداد با این شرکتها مختلف ببندید بعد یک جزیره استراتژیکی مهم ما که عبارت از جزیره قشم باشد یا جزایر دیگر را هم به صورت گوشت قربانی در اختیار اینها قرار دهید. البته مجلس با بیشتر از (۳۰۰) کیلومترش موافقت نکرد بحمدالله، اما همین الان یک نواری را (آنطور که من در نقشه مشاهده کردم) در نظر گرفته‌اند به اینکه کاملاً سکنة آنجا در داخل این نوار قرار می‌گیرد. نوار هم در جنب دریا هست، حساسترین مناطق را ما داریم به این شرکتها مختلف می‌دهیم این را توجه داشته باشید، شما در همین تهران اگر یک مستأجر داشته باشید به سادگی خانه‌تان را مالک نیستید نمی‌توانید تخلیه کنید. راه‌های شرکتها خارجی را باز می‌کنیم بعد بزرگترین مشکلات را برای ما ایجاد می‌کند. جزایر ابوموسی و تنب بزرگ و کوچک که ملک طلق ماست، سوابق خیلی تمتد جغرافیایی و تاریخی ما داریم، ببینید روی هیچ، گاهی بازی درمی‌آورند. ما چه داعی داریم یک چنین بلندپروازیه‌ها را داشته باشیم که در آینده مبتلا به خطرات مهمی بشویم و آیندگان بیایند این مجلس را زیر سؤال ببرند؟ عزیزان! توجه داشته باشید اصلاً یک فوریتی بودن این اشتباه بوده مخصوصاً در کمیسیون این چیزی را که اضافه کردند واقعاً خلاف است، محتوایی اضافه شده و نباید اضافه می‌شد. در اینجا

بایستی کمیسیون دفاع هم نظارت می‌کرد و نظر می‌داد، یک مسأله‌ای که در ارتباط با حیثیت کشور است، در ارتباط با استقلال کشور است به این سادگی ما با آن برخورد بکنیم بخدا قسم درست نیست، والله درست نیست بایستی دقت بیشتری روی این جهت بشود.

آقای یونس محمدی (نماینده خرمشهر) موافق با موضوع مورد نظر:

مسأله مناطق آزاد امروز در دنیا موجب توسعه بسیاری از مناطق شده و خیلی از جاها این موضوع را تجربه کرده‌اند ولی به هنگامیکه در برنامه پنجساله اول تصویب شد که سه منطقه به عنوان منطقه آزاد (قشم- کیش- چابهار) تصویب شد، با اینکه موجب ترقی و رونق اقتصادی و عمرانی آن مناطق شد، یا به علت عدم آگاهی و اطلاع از وضعیت قبلی و فعلی یا بعلا دیگر مخالفت‌های زیادی با این مناطق می‌شود. مسأله منطقه قشم در خیلی از مناطق این جزیره کارهایی انجام گرفته که در جای دیگر این کارها مقدور نیست، مثلاً

جزیره قشم

فرودگاه جزیره قشم در منطقه‌ای انجام گرفته یا پل جزیره قشم، پلی که جزیره را به بندرعباس متصل می‌کند. یا مثلاً جاهایی که سد زده شده برای جمع‌آوری آبهای سطحی و آبهای شیرین، اینها را ما نمی‌توانیم در یک جا جمع کنیم و بگویم این عمل در یک جای جزیره، چون هر جای جزیره یک موقعیت خاص دارد یا فضای سبز جزیره مثلاً آن جنگل حرا و آن گیاهانی که در آب شور روئیده می‌شوند در آنجا پرورش پیدا می‌کنند و بجایهای مختلف منتقل می‌شوند. نمی‌توانیم جای خاصی از جزیره را بگویم که اینجا منطقه آزاد باشد، بلکه طبق این نقشه‌ای که انجام گرفته این مناطقی که لازم هست هر منطقه یک کار خاص بعضی‌ها در بعد اقتصادی، بعضی‌ها عمرانی، خدماتی در هر کدام کاری را می‌شود انجام داد و اینها را هم در یک قسمت نمی‌شود جمع کرد. فلذا ان شاءالله با رأی مثبت به این لایحه مساعدت کنیم که این کار با سرعت بیشتری انجام بشود و واقعاً از زمانی که قشم منطقه آزاد اعلام شده... بنده یادام هست که سال ۶۵ به اتفاق کمیسیون محترم شوراها و امور داخله به آن جزایر رفتیم و دیدیم چقدر

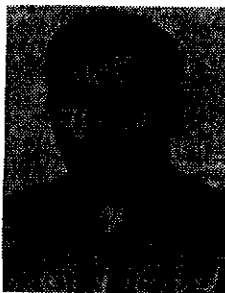
عقب‌مانده هستند و مدتی پیش هم به اتفاق اعضای کمیسیون کار رفتیم و دیدیم که پیشرفت عمرانی و اقتصادی شایانی در آنجا انجام گرفته. فلذا کمک کنیم ان شاءالله آن مناطق پیشرفت کنند. ترسی هم نداشته باشیم که این مناطق بصورت جزیره هست، مدیریت آنجا و مسؤولین اجزایی آنجا و نیروهای انتظامی و نظامی آنجا مال ما هستند، مردم، مردم ما هستند، طرفدار ما هستند، ایرانی هستند، ما از این حرفها نباید وحشت داشته باشیم.

ارجاع به جلسه بعد

در این هنگام رئیس جلسه اعلام کرد به دلیل وجود عده‌ای موافق و مخالف، دنباله رسیدگی به لایحه به جلسه بعد موکول می‌شود.

روز ۱۴ فروردین ۱۳۷۵ بار دیگر لایحه مزبور مطرح شد. نخستین سخنران مخالف با موضوع مورد بحث آقای عبدالله نوروزی (نماینده ملایر) بود که گفت:

بحث مناطق آزاد و مشخصاً بحث قشم هست که برادران لایحه‌اش را آورده‌اند و درخواست کرده‌اند که آن (۳۰۰) کیلومتر مربعی که مجلس در قانون مناطق آزاد برای قشم در شمال شرقی جزیره مشخص کرده بود تبدیل به یک نوار دور تا دور جزیره قشم بشود. این را عنایت کنید! مجلس چهارم دو بار تا حالا نسبت به این قضیه حساسیت لازم را نشان داده. یکبار در تصویب قانون مناطق آزاد که آن جایگاه و آن منطقه را برای قشم مشخص کرد با دلیل کارشناسی، با بحث مفصل، با تجزیه تحلیل عوامل سیاسی، فرهنگی، جغرافیایی و بسیاری از عوامل مختلف به یک نتیجه قطعی رسید که بایستی همه جزیره قشم زیر پوشش منطقه آزاد بشود و خدای ناکرده در دراز مدت آثار مختلفی بروز بکند که قابل جبران نباشد. یکبار دیگر

سمن رشیدی

دوستان لایحه‌ای آوردند و باز از همین مجلس چهارم درخواست کردند که کل جزیره قشم به عنوان منطقه آزاد تلقی بشود. باز هم مجلس با حساسیت، با دقت، با نکته بینی و ریزبینی و موقعیت شناسی مانع این قضیه شد. این بار دوستان لایحه‌ای آورده‌اند (به تعبیر برادر عزیزمان آقای مهندس یحییوی که به عنوان مخالف

قبلی در دو، سه هفته پیش صحبت کردند) این پوستین حسن صباح را مطرح کردند بطوریکه دور تا دور جزیره قشم منطقه آزاد بشود و آن قسمت کوهستانی وسط و یک قسمتهایی که خیلی کاربری ندارد بتواند بعنوان غیر منطقه آزاد باشد. واقعاً برای من مطلب جا نیفتاد، ضمن اینکه در حسن نیت برادرانی که گرداننده منطقه آزاد هستند و مدیریتهای آنجا را انجام می دهند تردید ندارم، ولی این ابهام واقعاً وجود دارد. وقتی در همین مجلس، یعنی مجلس چهارم تاکنون دو بار کارشناسانه و با دقت صلاح ندیده است که بسایید همه جزیره را زیر پوشش قرار بدهد، باز هم به روشهای مختلفی می آیند. این واقعاً برای من سؤال شده که چرا؟ یعنی فقط بعد اقتصادی و بعد تجاری آن را آدم نمی تواند در نظر بگیرد. بنظر می رسد که حالا یک مقداری فشارها و اهرمهایی در آنجا وجود دارد که

برادران ما را هم زیر فشار قرار داده و وادار کرده که ببینند و چنین درخواستی نکنند. آخر چه جوری می شود که یک جزیره ای که دور تا دور آن آب هست محل تاخت و تاز هر رفت و آمد غیرقابل کنترل با آن ویژگیهای خاص خودش بشود و در درون جزیره حالا فرض کنید آن وسط خالی بماند که یک فرمانداری هم باشد! حتی آن موقعی که ما قانون مناطق آزاد را نداشتیم و سلیقه ای عمل می شد فرمانداری شهرستان قشم عملاً تحت الشعاع و تحت تأثیر مستقیم منطقه آزاد قرار داشت. یعنی هیچ حرکت و فعالیت قانونی خودش را به عنوان یک فرمانداری نمی توانست انجام بدهد. بنده به عنوان مسؤول یک هیأتی که رفتم چند روزی هم خدمت جمعی از برادران، در آنجا با استاندار وقت، با امام جمعه، با مسؤولین، با مردم، با عناصر مختلف بودم، سبک، سنگین کردیم، تفحص و بررسی کردیم، گزارشهای مفصل آوردیم دیدیم عملاً آنجا فرمانداری نمی تواند وظایف قانونی اش را انجام بدهد. حالا اگر دور تا دورش هم محاصره بشود و یک لکه ای را هم در آن وسط به عنوان فرمانداری بگذارند، این حتی نمی تواند با جزایر استراتژیکی که در اطرافش هست مثل لارک، هنگام، هرمز و امثالهم ارتباط قانونی خودش را برقرار کند، با بخشهای خودش نمی تواند فعال باشد. در قسمت جنوبی جزیره قشم که آبراه حیاتی است که الان دنیا بر روی آن مانورهای مختلفی می دهد اگر نیروهای نظامی و انتظامی ما نتوانند حضور داشته باشند، چگونه ما می توانیم سلطه سیاسی و قانونی خودمان را در آن قسمت از خلیج فارس در آبراهه پائین داشته باشیم؟ در آبراه قسمت

بالا هم نوار اگر زیر پوشش منطقه آزاد قرار بگیرد، همین (۳۰۰) کیلومتری که الان قانونی شده مرزهای بندرعباس و لنگه تحت فشار قرار گرفته اند. در جلسه ای که ما با وزیر کشور در کمیسیون داشتیم بستوه آمده بود، نیروهایش دیگر سلب مسؤلیت می کردند و می گفتند که اینجا ما من قاچاق و توزیع مواد شده که از این (۳۰۰) کیلومتری شمال شرق می آید! شما در نظر

آقای حسن کامران: مهم ترین شاخک عملیاتی اقیانوس آرام خلیج فارس است، و قشم «سرپل» است

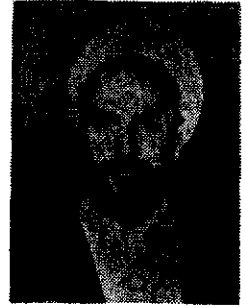
بگیرید بخواهد دور تا دور این جزیره (۱۴۵۰) کیلومتری آزاد باشد! شما می توانید نیروی انتظامی، حتی نیروی سپاه، بسیج و همه عوامل نظامی و انتظامی را بسیج بکنید؟ می توانید قاچاق را کنترل بکنید؟ اصلاً قادر خواهید بود؟ هرگز نخواهید بود. شما دیوار هم که بکشید دیگر موفق نخواهید شد. من معتقدم که مشکل را اینقدر بزرگ نکنند، هیچ مشکلی نیست. الان فرودگاه بین المللی قشم که ساخته شده در کجا است؟ در قسمت (۳۰۰) کیلومتر مربع شمال شرقی نیست، در قسمت وسط است. مگر فعالیت شما را مانع شده؟ حتماً اینطور نشده، دارند از آن استفاده می کنند. کارخانه سیمان و بعضی از کارخانجات را هم که ریاست محترم جمهوری رفتند افتتاح کردند و یا قبلاً افتتاح شده بود یا بعضی از کارهای دیگر، این چه مانعی برای شما دارد؟ مگر آن مرکز تحقیقات بیولوژیکی که شما در آنجا دایر کردید و دست شما درد نکند، بسیار کار خوبی بود، آیا این مانع کار شما شده؟ می توانید بروید دقیقاً در آن (۳۰۰) کیلومتر مربع به عنوان یک موقعیت تجاری، بقیه اش را هم به عنوان موقعیتهای صنعتی، کشاورزی، اقتصادی و فعالیتهای مختلفی که هر کاری که می خواهید انجام بدهید فعالیت بکنید. مجلس چهارم هم دوباره به این لایحه رأی نداده است که از (۳۰۰) کیلومتر تجاوز کند. یعنی اگر خدای ناکرده دوباره بیاید این را تصویب کند دوباره بر نظرات کارشناسانه کارشناسان خود مهر بطلان زده و در واقع برای مجلس چهارم که بادقت و حساسیت و احساس مسؤلیت آمده یک آینده نگری را دیده دچار عارضه خواهد شد و این برگ نامطلوبی در پرونده مجلس چهارم برای این کار خواهد بود.

مجلس نسبت به مسائل مختلف اقتصادی، سیاسی و بخصوص استراتژیکی منطقه که همه مسائل را شامل می شود حساس است.

آقای حسین رشیدی (نماینده داراب) موافق: همین چند روز پیش که من در منطقه آزاد قشم بودم، با ساکنین این منطقه صحبت کردم، با اکثر کسانی که من با آنها مصاحبه کردم همه این اعتقاد را داشتند که منطقه آزاد توانسته تحولی بزرگ در جزیره بوجود بیاورد و خواهان این بودند که این مسأله به یاری خداوند در مجلس به عرض برادران عزیز و خواهبران محترم نماینده برسد که عمران و آبادانی منطقه آزاد قشم و کیش مرهون همین مسأله آزاد بودن منطقه هست که توانسته اند از درآمدهایی که داشته است آنجا زمینهای بسیار خوبی را بوجود بیاورند. شما ببینید قبل از اینکه اینجا تبدیل به منطقه آزاد بشود نه مجموعه آموزشی منظمی داشته، نه مجموعه ورزشی داشته که منطقه آزاد توانسته این را بوجود بیاورد، ساختمان دادگستری، ساختمانهای اداری را که ساخته اند، بازارچه ها و بازارهایی که ساخته اند برای اینکه مردم به اجناسی که مورد لزومشان هست دسترسی پیدا بکنند و با توجه به قوانینی هم که آنجا مطرح هست (طبق قانونی که مجلس تصویب کرده) می توانند مردمی که به آنجا می روند از اجناسی که در آنجا هست با خودشان بیاورند و از این موقعیت استفاده بکنند.

از طرف دیگر شما ملاحظه بفرمایید که امروز سرمایه گذاری در منطقه آزاد به چه صورتی هست؟ می بینید که بحمدالله سیل درخواستها و تقاضاها برای سرمایه گذاری در منطقه سرازیر شده و امید این مسی رود که ان شاء الله در آینده نزدیک با سرمایه گذاریهایی که در زمینه های مختلف می شود چهره اینگونه جزایری که داریم و قبلاً از نظر عمران و آبادانی هیچ قدمی برداشته نشده بود (آنطور که شایسته باشد) می بینیم به یاری خداوند در آینده نزدیک تغییر می کند و با سرمایه گذاریهایی که می شود این امید را می توانیم داشته باشیم که ان شاء الله میزان تولید بیشتر بشود و بتوانیم از تولیداتی که در این مناطق آزاد صنعتی و تجاری می شود بهره بیشتری بگیریم و استفاده بیشتری به نفع کشورمان بکنیم. ضمن اینکه برادرمان گفتند اگر تمام منطقه بصورت آزاد در بیاید، مشکلاتی ایجاد می کند، با توجه به قانونی که تصویب شده و مقرراتی که در اینجا داریم، هیچ مشکلی ایجاد نمی کند با آئین نامه ای که ان شاء الله تصویب می شود، این امید را می دهد که به یاری خداوند منطقه به نحو احسن ان شاء الله اداره بشود که نه مشکلی برای وزارت کشور و نه برای سازمانهای دیگر ایجاد کند و

از طرف دیگر ما، مخصوصاً در منطقه آزاد قشم با توجه به وسعت جزیره و امکاناتی که آنجا می‌تواند ایجاد بشود، می‌توانیم بهره‌گیری بیشتری بکنیم برای واردات و صادراتی که کشورهای آسیای میانه دارند، کشورهایی که از شوروی جدا شده‌اند و این قسمت

محمد هادی عبد خدای

می‌تواند در رونق تجارت و صنعت آن منطقه اثر بسیار مهمی داشته باشد و هم‌طور درآمدی که برای منطقه آزاد و کشور ما ایجاد می‌شود می‌تواند اثر بسیار خوبی را داشته باشد. به همین خاطر با توجه به این که خود مردم این جزایر هم این مسأله را پیگیری می‌کنند که منطقه آزاد صنعتی و تجاری به تصویب مجلس برسد و خواهان این مسأله هستند، من از برادران گرامی و خواهران عزیزمان استدعا می‌کنم که با توجه به اهمیتی که دارد منطقه آزاد، امروز اگر ما مقایسه بکنیم منطقه آزاد تجاری خودمان را با سایر مناطق تجاری که در دنیا وجود دارد، متوجه می‌شویم که چگونه توانسته‌اند در تغییر و تحول در کشورشان مؤثر باشند. ما این انتظار را داریم و امیدمان می‌رود که ان‌شاءالله به یاری خداوند با سرمایه‌گذارهای بسیار خوبی که در مناطق آزاد تجاری و صنعتی صورت می‌گیرد و با فعالیتهای بسیار خوبی که دارند و مدیریتهایی که ان‌شاءالله بخوبی کارشان را انجام می‌دهند بتوانیم در آینده شاهد تحول بزرگ در این مناطق باشیم که قبلاً از اکثر امکانات محروم بودند.

تصویب کلیات...

در این جلسه آقایان محمدرضا باهنر (مخبر کمیسیون مربوطه) و مرتضی الویری (نماینده دولت و دبیر شورایی عالی مناطق آزاد) توضیحاتی در توجیه و دفاع از لایحه دادند سپس در کلیات لایحه رأی‌گیری شد و به تصویب رسید. سپس پیشنهادها مطرح شد و آقای حسن کامران پیشنهاد کرد همان لایحه دولت (یعنی بدون تغییر در محدوده منطقه آزاد قشم) به تصویب برسد. وی گفت: پیشنهادی که بنده دادم لایحه خود دولت هست، بدلیل اینکه آنچه که به لایحه دولت اضافه شده است، کمیسیون اقتصاد و دارایی در صلاحیتش نبوده بررسی بکنند، چرا؟! چون جناب آقای الویری یادشان هست، وقتی که لایحه دولت را

آوردند، صرفاً فرمودند که ما یکسری بحثهای اداری و مالی داریم و بحث سرزمین را دنبال نمی‌کنیم. متأسفانه در کمیسیون اقتصاد و دارایی آنچه که بحث شده، بحث سرزمین هم آمده، بحث سرزمین از وظایف کمیسیون دفاع است. اتفاقاً اشاره کردند که چند بار در مجلس آمده، درست است، هر باری که آمده درست ارجاع نشده! بیکبار که بحث شورای امنیت ملی بود به کمیسیون شوراها ارجاع شد، این بار هم به کمیسیون اقتصاد و دارایی با یکسری چیزهای اضافی، سؤال این است که مرجع کدام است؟ اتفاقاً این باید حل بشود آیا مرجع کمیسیون شوراها بود که آن زمان دادید؟ آیا این اضافاتی که شما اضافه کردید و جنبه حیات ملی و منافع ملی در آن است، از وظایف کمیسیون اقتصاد و دارایی است؟! اگر که خانمها و آقایان خاطرشان باشد که ان‌شاءالله هست، این ابتداء به کمیسیون ویژه رفت که ریاست کمیسیون ویژه مناطق خاص را هم حضرت حجت‌الاسلام والمسلمین حاج آقا دژی داشتند، در آنجا همین بحثها

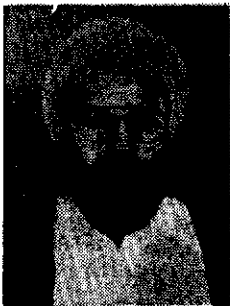
محمد مهدی رهبری اهلی

شد. اتفاقاً مدیریت قبلی قشم هم در مجلس آمد و بحثهای مختلفی دنبال شد که فلان و بهمان و یکسری بحثهای فرعی مطرح شد. بحثهای فرعی که اگر فنس (fence) بکشیم مردم ناراحت می‌شوند یا بحثهایی که جناب آقای رشیدی فرمودند (در مانگه ایجاد شده است، مدرسه ایجاد شده است) خوب اگر هدف منطقه آزاد که محوریت زدایی است، چهار قلم مکان هم یعنی در واقع چند تأسیسات هم نسا زد که برای منافع عمومی باشد که اصلاً می‌شود سالیه به انتفاع موضوع، منتها بحث بنده بحث اقیانوسی است، یعنی قلب فرماندهی خلیج فارس در قشم است. طول قشم (۱۳۰) کیلومتر است، سؤال من از مجلس محترم این است که کدام مکان خشکی در خلیج فارس طولش (۱۳۰) کیلومتر است؟! آیا بحرین که به عنوان یک کشور هست و گلوگاهی است برای عربستان، طولش (۱۳۰) کیلومتر است؟! ابتدا اینطور نیست! شما در کدامیک از این مکانها این را سراغ دارید؟ و بعد من بارها اینجا عرض کردم مهمترین شاخک عملیاتی اقیانوس آرام، خلیج فارس است و قشم «سرپل» است. همین چیزی که اینجا آقای الویری فرمودند ما

دو تا نقطه را می‌خواهیم جدا کنیم، رأس لار مرکز فرماندهی است، جنگلهای حصار یک ناوگانی را می‌تواند استتار بکند، من اینجا بارها شیب دراز را برای شما مثل زدم، یعنی شیب دراز می‌تواند مهمترین اسکله تاکتیکی باشد. این مکان، یک مکانی است که اشراف به تنگه هرمز دارد، جناحین این مکان تنب بزرگ و تنب کوچک است. در اینجا شما در خلیج فارس طرح تفکیک تردد کشتی‌ها را دارید، یعنی پایین دست جزیره ابوموسی، در این تردها چقدر ما در واقع مشکلات داشتیم، یکبار (قبل از عید یادتان هست) آقای عباسی فرمودند که دیگر جنگها، جنگهای در واقع موشکی است، من می‌خواهم خدمت ایشان عرض کنم که در دریا، زیر دریایی اتمی است! سؤال این است که آیا جنگهای نامنظم فراموش شده؟! در عین حال قشم به عنوان «سرپل» نظامی که وصل به محور کرمان- بندرعباس است و وصل به اقیانوس آرام است، اصولاً نایبستی این (۳۰۰) کیلومتر را در نقشه توسعه می‌دادند آن چیزی که در لایحه دولت آمده نبوده، از وظایف این کمیسیون نبوده، کمیسیون ویژه باید بررسی می‌کرده، لذا برگردد به لایحه دولت که یکسری بحثهای مالی و اداری داشتند. تازه من در بحث اداری‌اش هم مشکل دارم.

بنابراین خواهش من این است که به همین جایگزینی رأی بدهید که آن مشکلات هم رفع شود و حتماً باید نظرات سنادر کل را می‌گرفتند. حاج آقا! اینها واهمه دارند که یک نقشه را بیابند با این آقایان هماهنگ بکنند. چند دوره این به مجلس می‌آید، وقت مجلس گرفته می‌شود، خوب هماهنگ می‌کردند یک نقشه با آنها تنظیم می‌کردند، چرا واهمه دارند؟! سپس آقای علی موحدی ساوجی (نماینده تهران) گفت:

جناب آقای کامران از توضیحاتی که دادند معلوم

علی موحدی

می‌شود که استدلال و مطالبشان بر فرض درست بودن، نمی‌تواند کل لایحه را شامل بشود. لایحه تقدیمی که دولت به مجلس داده، چهار بند داشته و در مجلس کمیسیون مربوطه این را به شش بند افزایش داده، یعنی در بند به آن اضافه کرده، یعنی موارد اصلاحیه ضروری دیگری بوده که در لایحه دولت نیامده و

مجلس لازم دیده که آن موارد را الحاق کند. تمام اظهارات آقای کامران در واقع بر حول محور بند (۱) است که همان مسأله (۳۰۰) کیلومتر است که در لایحه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّؤُوفِ الرَّحِيمِ

دولت این نبوده. آقای کامران فوش می تواند پیشنهاد حذف این بند را بدهد! اما اینکه بیاید بگوید کل لایحه تغییر کند و عین لایحه دولت بیاید، در واقع اصلاحات ضروری و اساسی و لازم دیگر را ایشان نادیده گرفتند. مهندس سیدمحسن یحییوی به عنوان موافق با پیشنهاد آقای کامران گفت:

مشکلی که در حال حاضر برای این لایحه ای که مطرح است وجود دارد، نحوه توزیع (۳۰۰) کیلومتر مربعی است که مجلس محترم تصویب کرده با آن داستانهایی که شنیده شد گردانندگان منطقه چندین بار تلاش کردند که بیاورند و این میزان را تغییر بدهند و مجلس محترم بنا به دلایل امنیتی و مصلحت اندیشی برای کشور با توجه تمام جمیع جوانب، این را رد کرده و این بار بصورت دیگر به مجلس ارائه شده. لایحه دولت که پیشنهاد شده مشکلات مالی و بانکی جزیره و یک سری مشکلات در اداره و همکاری با نیروهای داخل جزیره و کارگزاران دولت را در جزیره حل می کند و دولت محترم با توجه به جمیع مشکلاتی که برای منطقه آزاد وجود دارد این لایحه را تنظیم کرده و به مجلس آورده و آن مشکلی که در اینجا مطرح شد که برای نگرش از نظر امنیتی به لایحه ضرورت داشته که این لایحه به کمیسیون امور دفاعی هم ارجاع بشود و ارجاع نشده است و دیگر موارد ایجاد می کند که بخشی را که کمیسیونها آمده اند اضافه کرده اند و آن هم تجدید نظری در توزیع (۳۰۰) کیلومتر مربع در داخل جزیره است که بنده به عرضتان رساندم، عملاً مثل اینکه (۷۰۰ - ۸۰۰) کیلومتر را تصاحب کرده اند با همین (۳۰۰) کیلومتر که بصورت یک نوار باریک دور جزیره چرخانده اند و بقیه جزیره را عملاً جزو منطقه آزاد قرار داده اند. ما بیائیم آن بخش را فعلاً موکول کنیم به آینده که بررسی بیشتری بشود، کمیسیون امور دفاعی از نظر امنیتی رویش نظر دهد و ما آنچه را که دولت برای تسهیل امور جزیره آزاد و برای گردش سریع و صحیح این منطقه آزاد پیشنهاد کرده همانطور که به عرضتان رساندم و یک سری امور بانکی است و یک سری امور ارزی است و یک سری رابطه بین ارگانهای داخل جزیره است و منطقه آزاد هم برای انجام کارهایش به این امکانات نیاز دارد، ما به لایحه

دولت رأی دهیم.

البته من این را عرض کنم که این ایراد به اداره کنندگان جزیره وارد است. وقتی که ما یک سال قبل گفتیم فقط (۳۰۰) کیلومتر و اینها مدام کارد لای زخم می گذارند و الان مرتب دارند طرح هایشان را توسعه می دهند و همه منطقه را زیر پوشش می گیرند در حالیکه می بایستی در همان روز متوقف می کردند.

لایحه ای که به تصویب رسید

سپس آقای مرتضی الویری مجدداً توضیحاتی داد. آنگاه مقرر شد برای تصویب نهائی، همان لایحه دولت به رأی گذاشته شود (یعنی بدون تغییر در محدوده ۳۰۰ کیلومتری منطقه آزاد قشم). نمایندگان آن لایحه را که متن آن در زیر آمده است تصویب کردند.

لایحه اصلاح قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری-صنعتی جمهوری اسلامی ایران

ماده واحده- قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲ در موارد زیر اصلاح می شود:
۱- در ماده (۶) عبارت «در زمینه های اقتصادی و زیربنایی» حذف می شود.
۲- در ماده (۱۰) عبارت «ساکن» حذف می شود.

۳- سه تبصره به شرح زیر به ماده (۱۸) الحاق می شود:
تبصره ۱- نظام ارزی مناطق آزاد شناور است و برابری ریال ایران با اسعار مختلف طبق شرایط بازار آزاد و براساس عرضه و تقاضا تعیین می شود.

و رود ارز از منطقه به سرزمین اصلی آزاد و خروج ارز به هر شکل از سرزمین اصلی به منطقه، تابع مقررات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است. لکن نقل و انتقال ارز بین مناطق آزاد و سایر کشورها آزاد می باشد.

تبصره ۲- تأسیس بانک ایرانی و افتتاح شعب بانک خارجی در مناطق آزاد و مؤسسات اعتباری غیربانکی اعم از ایرانی یا خارجی و تصویب اساسنامه آنها با پیشنهاد سازمان و تصویب بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بر طبق ضوابط مصوب هیأت وزیران انجام خواهد شد.

تبصره ۳- شعب بانکهای خارجی مستقر در مناطق آزاد و آن گروه از بانکهای ایرانی مناطق آزاد که از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مجوز فعالیت برون مرزی دارند می توانند با مقررات بانکداری بین المللی فعالیت نمایند.

۴- متن زیر بعنوان ماده (۲۷) به قانون الحاق می شود:

ماده (۲۷)- به منظور ایجاد هماهنگی در فعالیتهای مناطق آزاد در صورت لزوم حسب تشخیص و تصویب هیأت وزیران به یکی از دو روش زیر عمل خواهد شد:

الف- دستگاههای اجرایی (وابسته به قوه مجریه) اختیارات خود در منطقه را به رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل سازمان مناطق آزاد تفویض نمایند.

ب- مدیران، رؤسا و سرپرستان دستگاههای اجرایی مستقر در مناطق آزاد به پیشنهاد رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل سازمان و با حکم بالاترین مقام دستگاه اجرایی منصوب می شوند.

لازم به توضیح است که تا زمان تنظیم این گزارش نظر شورای نگهبان در مورد همین لایحه تصویبی هم اعلام نشده بود.

کاغذ دیواری دلوا

ایران فرم
تولید کاغذ

شرکت ایران فرم (سهامی عام) تولیدکننده کاغذ دیواری دلوا مفتخر است با اطلاع برساند. تولید بی نظیرترین طرحهای جدید کاغذ دیواری صادراتی اکثرلیک فوم برجسته را با کیفیت فوق العاده و قابل رقابت با بهترین تولیدات جهانی و صادرصد قابل شستشو با مواد اولیه مرغوب خارجی و براساس آخرین استانداردهای بین المللی شروع نموده است. لذا از کلیه صادرکنندگان موفق در امر صادرات به اروپا و آمریکا و آسیا همچنین از کلیه شرکتهای معتبر تبلیغاتی جهت صادرات و معرفی کالا دعوت به همکاری می شود.

برای کسب اطلاعات بیشتر با مدیریت
صادرات شرکت تماس حاصل فرمائید.

تلفن: ۶۴۰۰۸۵۱ - ۶۴۱۳۵۳۳ - ۶۴۱۸۱۱۴ - ۶۴۹۳۱۲۳

فاکس: ۶۴۰۹۸۶۸